

Handläggare
Cecilia Werge
Telefon: 0850810021

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2022-08-25

Medborgarförslag om förenklade rutiner för hem- sjukvården

Svar på medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget

Sammanfattning

I ett medborgarförslag ställt till Östermalms stadsdelsnämnd framförs förslag att stadsdelsnämnden i samverkan med regionen ska analysera frågan om möjlighet för hemsjukvården att ge delegering av läkemedel till hemtjänstens personal.

Östermalms kommunala hemtjänst har under flera år tagit emot delegering från primärvården. Förvaltningen upplevde dock att arbets sättet innebar risker för patientsäkerheten och valde att från och med 15 januari 2018 återlämna delegeringarna till regionen. Beslutet föregicks av flera samverkansmöten och överenskommelser med aktuella primärvårdsenheter.

Idag är det endast två stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad som har kvar delegeringar i sin kommunala hemtjänst och i båda pågår planering för att återlämna dem till regionen. Privata utförare väljer själva om de tar emot delegeringar.

Förvaltningen bedömer att läkemedelsadministration hör samman med hälso- och sjukvårdsansvaret och att den enskilde har rätt att möta hälso- och sjukvårdspersonal som har adekvat utbildning för uppgiften. Förvaltningen bedömer därför att ett eventuellt återtagande av delegeringar i hemtjänst skulle behöva utredas stadsövergripande och som en del i en större överenskommelse kring hemsjukvårdens organisation.

Ärendet

Förslagsställaren framför att det i hemsjukvården kan uppstå besvärande stressituationer och att sjuksköterskor då har bett om att få hjälp från hemtjänsten för att överlämna läkemedel. Detta beskrivs inte ha varit möjligt utifrån 6 kap 3 § patientsäkerhetslagen jämförd med HSLF-FS 2017:3, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården.

Vidare beskrivs att det blivit vanligare att patienter får sin medicin i särskilda dospåsar, med namn, personnummer och tidpunkt när medicinen ska tas angivet på varje påse. Påsarna ligger i tidsföljd i en rulle för en två veckorsperiod. Förslagsställaren menar att det borde vara lagligt för sjuksköterskan att delegera överlämnandet av sådan påsar till hemtjänsten och hänvisar till skrivningen i 3 kap 2 § Socialtjänstlagen: ”Socialnämnden ska även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd”.

Förslagsställaren föreslår mot bakgrund av detta att stadsdelsnämnden ska analysera frågan och i samverkan med regionen öppna möjlighet för sjuksköterskor att delegera till hemtjänstpersonal att ge läkemedel som distribueras i dospåsar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldreomsorgsavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Iordningställande, administrering och överlämnande av läkemedel får enligt HSLF-FS 2017:37¹ delegeras inom hälso- och sjukvården med undantag för ambulanssjukvården.

Stockholms län är den enda region i Sverige idag som inte har hemsjukvården i kommunal regi. Det innebär att det är regionen som är huvudman och vårdgivare och som ansvarar för all läkemedelshantering för äldre i ordinärt boende.

Efter överenskommelse kan hemtjänstpersonal utföra hälso- och sjukvårdsuppgifter på delegation från legitimerad personal från regionen. Delegering innebär att en legitimerad yrkesutövare överför en hälso- och sjukvårdsuppgift till en arbetstagare som genom undervisning, handledning och erfarenhet lärt sig att utföra arbetsuppgiften och därigenom fått en reell kompetens.

---

¹ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (**HSLF-FS 2017:37**) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården ska tillämpas inom verksamhet som omfattas av: Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 2017:30) Tandvårdslagen (SFS 1985:125)

Delegeringen är personlig och en överenskommelse mellan den legitimerade yrkesutövaren och arbetstagaren. En delegering kan aldrig delegeras vidare. Varje delegationsbeslut ska vara tidsbegränsat under högst ett år, skriftligt dokumenterat och undertecknat av både den legitimerade yrkesutövaren och arbetstagaren. Hemtjänstpersonalen har alltid rätt att neka att ta emot en delegation.

Östermalms kommunala hemtjänst har under flera år tagit emot delegering från primärvården. Förvaltningen upplevde att arbetssättet innebar risker för patientsäkerheten och även en betydande administration. Enhetscheferna behövde löpande kontrollera att delegeringarna var aktuella, att medarbetare fick delegeringar samt att det alltid fanns personal med delegering tillgänglig. Detta kunde vara särskilt svårt att säkerställa vid semesterperioder eller i sjukdomstider.

Från och med 15 januari 2018 valde stadsdelsförvaltningen därför att återlämna delegeringar för läkemedel till regionen. Beslutet föregicks av flera samverkansmöten och överenskommelser med aktuella primärvårdsenheter.

Idag är det endast två stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad som har kvar delegeringar för läkemedel i sin kommunalt drivna hemtjänst och i båda pågår planering för att återlämna dem till regionen. Privata utförare väljer själva om de tar emot delegeringar. En del gör det, medan andra valt att följa stadens exempel.

Förvaltningen bedömer att läkemedelsadministration hör samman med hälso- och sjukvårdsansvaret och att den enskilde har rätt att möta hälso- och sjukvårdspersonal som har adekvat utbildning för uppgiften. Förvaltningen anser därför att ett eventuellt återtagande av delegeringar i hemtjänst skulle behöva utredas stadsövergripande och som en del i en större överenskommelse kring hemsjukvårdens organisation.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör
Östermalms stadsdelsförvaltning

Marianne Wikander
Avdelningschef
Östermalms stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Medborgarförslag om förenklade rutiner för hemsjukvården.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2022-08-02
Marianne Wikander, Avdelningschef	2022-08-02